

7ο Παναρσακειακό Μαθητικό Συνέδριο

**«Ο σύγχρονος άνθρωπος και η ψηφιακή τεχνολογία:
προκλήσεις και προβληματισμοί»**

ΑΡΣΑΚΕΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**Οι πλαστές ειδήσεις του διαδικτύου και η διαλεύκανσή τους:
bad news για fake news**

Μαθητές: Γ. Αντωνίου, Α. Βλάχου, Δ. Καπίδου,
Γ. Καραγιάννης, Ε. Καρατάγλη, Χ. Κασακόγιας,
Στ. Μπουζοπούλου, Π. Νεοφύτου, Δ. Νουλέζα,
Ν. Όψιμος, Ν. Πατσάλας, Στ. Στυλιανού, Π. Χρηστίδου

Υπεύθυνοι καθηγητές: Αλέξανδρος Αλεξίου, Ελένη Κόντα

ΠΛΑΣΤΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ: ΕΝΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΠΑΛΙΟ

- Η πρώτη ψευδής είδηση έχει καταγραφεί τον 13^οαι. π.Χ. από τον Φαραώ Ραμσή.
- Τα **fake news** ανακηρύχθηκαν σε λέξη της χρονιάς, το **2017**, σύμφωνα με το λεξικό Collins.

- **Fake news:** όρος ο οποίος δημιουργήθηκε για να περιγράψει την προπαγάνδα, την παραπληροφόρηση, τη διαστρέβλωση και τις κατασκευασμένες ειδήσεις που υπήρχαν πάντα.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ FAKE NEWS

- «*Ta fake news είναι κατασκευασμένες, αβάσιμες ειδήσεις που παρουσιάζονται ως γεγονότα και μπορούν να διαδοθούν διαδικτυακά σε μεγάλο ακροατήριο που είναι διαθέσιμο να τις πιστέψει και να τις διαδώσει περαιτέρω*».

Ο σκοπός των «πλαστών ειδήσεων» είναι:

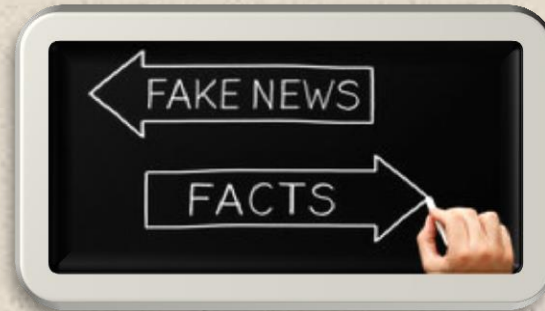
- οικονομικός - εμπορικός (π.χ. η προώθηση ενός προϊόντος ή μιας ιστοσελίδας)
- πολιτικός (παραπληροφόρηση-διαμόρφωση κοινής γνώμης)

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΛΑΣΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Δημοσίευση σε προσωπικές ιστοσελίδες διαφόρων «ειδήσεων» για δημοφιλή πρόσωπα με ενδιαφέροντα τίτλο και προσθήκη βίντεο με στόχο την άμεση διάδοση και αναπαραγωγή τους στο διαδίκτυο(viral).

«Πιασάρικοι» τίτλοι (clickbait) και ψευδείς ειδήσεις που αφορούν κυρίως την πολιτική λειτουργούν ως δολώματα.

ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΠΛΑΣΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- Το Facebook και το Twitter, τα δημοφιλέστερα κοινωνικά δίκτυα, είναι οι μεγαλύτεροι διακινητές ψευδών ειδήσεων.
- Το φαινόμενο **Filter Bubble** καθιστά δύσκολο τον πλουραλισμό στην ενημέρωση.
- Απειλή για τις δημοκρατικές διαδικασίες, αρχές και αξίες.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΛΑΣΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

- Εγρήγορση εκ μέρους των πολιτών-χρηστών του διαδικτύου και καλλιέργεια της κριτικής τους σκέψης.
- Καθιέρωση ελεγκτικών μηχανισμών και αυστηρού θεσμικού πλαισίου στο οποίο θα υπόκεινται οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
- Αντίστροφη αναζήτηση εικόνων με σκοπό τον εντοπισμό της αρχικής τους πηγής.
- Αξιοποίηση ιστοσελίδων που ελέγχουν μια είδηση ή καταγράφουν αναξιόπιστες ιστοσελίδες.

ΤΡΟΠΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΜΙΑΣ ΕΙΔΗΣΗΣ (1)

Ερωτήματα που επιβάλλεται να θέσουμε:

- **ΠΟΙΟΣ** δημοσίευσε την είδηση; Είναι ειδικός στο συγκεκριμένο θέμα;
- **ΠΟΥ** δημοσιεύτηκε; Είναι η πηγή αξιόπιστη;
- **ΠΟΤΕ** δημοσιεύτηκε η είδηση ή πότε ανανεώθηκε η ιστοσελίδα;
- **ΓΙΑΤΙ** δημοσιεύτηκε; Για να μας ενημερώσει; Για να μας πείσει για την ορθότητα μιας γνώσης ή για να προωθήσει ένα προϊόν;
- **ΠΩΣ** αναπαράχθηκε; Από αξιόπιστες ιστοσελίδες ή μέσω των κοινωνικών δικτύων;

ΤΡΟΠΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΜΙΑΣ ΕΙΔΗΣΗΣ (2)

It's a FAKE!

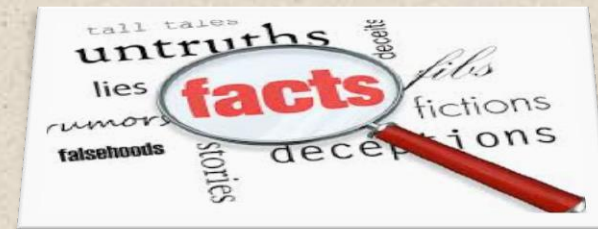
- Ύπαρξη συντακτικών ή ορθογραφικών λαθών
- Υπερβολικοί τίτλοι ή τίτλοι που δεν έχουν σχέση με το περιεχόμενο της ανάρτησης
- Εμπιστοσύνη στη λογική μας
- Πλήρης κατανόηση του περιεχομένου μιας είδησης, πριν προβούμε σε αναδημοσίευσή της

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΛΑΣΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ (1)

- Δημιουργία πίνακα με διευθύνσεις ιστοσελίδων ύποπτων για διάδοση πλαστών ειδήσεων (π.χ. ιστοσελίδες που τελειώνουν σε .lo, σε .com.co, μη έγκυρες ειδησεογραφικές ιστοσελίδες, ανυπόγραφα δημοσιεύματα).

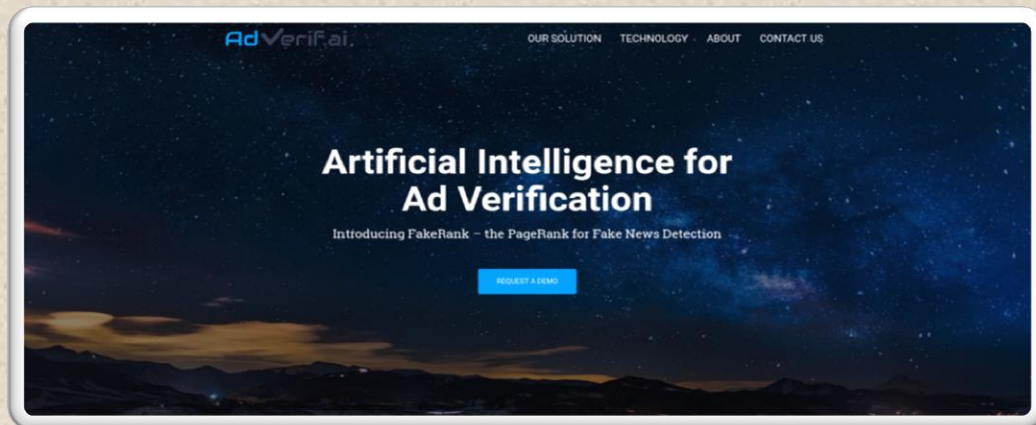

- Ερευνητικό πρόγραμμα InVid της Ε.Ε. (<http://www.invid-project.eu>) με στόχο την επιβεβαίωση των βίντεο που δημοσιεύονται στο διαδίκτυο.
- Ερευνητικό πρόγραμμα Social Sensor της Ε.Ε. (<http://socialsensor.eu>) με στόχο τον έλεγχο του περιεχομένου των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΛΑΣΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ (2)

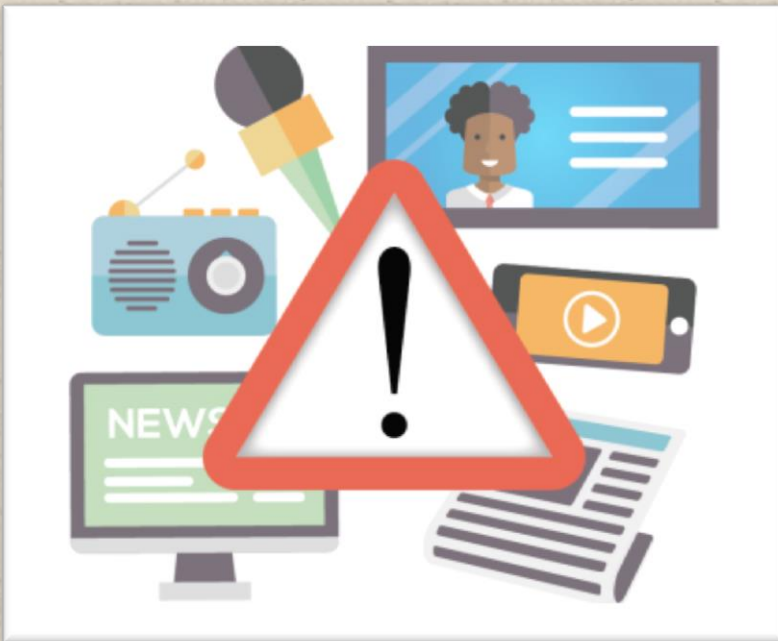

- Ιστοσελίδα AdVerif.ai (<https://adverifai.com>):
Επινόηση ενός αλγόριθμου από τον 29χρονο Ισραηλινό Ορ Λεβί, ο οποίος χρησιμοποιεί τα γλωσσικά χαρακτηριστικά των πλαστών ειδήσεων για τον έλεγχο του περιεχομένου τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι συνειδητοί πολίτες θα πρέπει να αντιδρούν απέναντι στις πλαστές ειδήσεις με όπλο την κριτική τους ικανότητα που σφυρηλατείται στο σχολείο με την Παιδεία της γνώσης και της καλλιέργειας.

«Η σκέψη είναι στην ουσία η άρνηση αυτού που βρίσκεται μπροστά μας».
(Friedrich Hegel, 1770-1831)

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βέγλης Ανδρέας, *Το φαινόμενο των ψευδών ειδήσεων*. Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://hellasjournal.com/2017/12/to-fenomeno-ton-psevdon-idiseon> [προσπελάστηκε: 18-12-2018]
2. Γκούνη Αικατερίνη, *Fake news: Η δική “μας” και η “δική” τους πραγματικότητα-Μόδα, πολιτική συμπεριφορά ή αξιόποινη πράξη;* Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.wefsyn.gr/arthro/ee-enantion-fake-news> [προσπελάστηκε: 20-12-2018]
3. Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, *Fake News*. Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://saferinternet4kids.gr/hot-topics-ef/fake-news/> [προσπελάστηκε 15-12-2018]
4. *Η Google “ρίχνει” 300 εκατ. Δολάρια στον “ πόλεμο” κατά των fake news*. Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.cnn.gr/tech/story/122479/h-google-rixnel-300-ekat-dolaria-ston-polemo-kata-ton-fake-news> [προσπελάστηκε 15-12-2018]
5. *Fake news online: Πανευρωπαϊκός κώδικας πρακτικής για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης*. Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.lawspot.gr/nimika-nea/fake-newsonline-panyropaikos-kodikas-praktikis-gia-tin-antimetopisi-tis> [προσπελάστηκε 18-12-2018]
6. Μπάκουλη Νίκη, «*Fake News*»: Πώς να μην τσιμπήσεις το δόλωμα. Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.news247.gr/technologia/fake-news-pos-na-min-tsimpiseis-todoloma.6526227.html> [προσπελάστηκε 18-12-2018]
7. Παπαδόπουλος Γιάννης, *Η επικίνδυνη επιρροή των fake news*. Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.kathimerini.gr/917595/article/epikairothta/politikh/h-epikindynh-epirroh-twn-fake-news> [προσπελάστηκε 17-12-2018]
8. *Ta fake news είναι πρόβλημα για τη δημοκρατία απαντούν οι 9 στους 10 σε Ελλάδα και Κύπρο*. Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.ellinikahoaxes.gr/2018/03/13eyruvarometro-fake-news> [προσπελάστηκε 14-12-2018]
9. Χάρφορντ Τιμ, *Μερικές σκληρές αλήθειες για τα fake news*. Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://tvxs.gr/news/egrapsan-eipan/merikes-sklires-alitheies-gia-ta-fake-news> [προσπελάστηκε 19-12-2018]
10. *Ψευδείς ειδήσεις: Εξάλειψη του φαινομένου με τεχνητή νοημοσύνη*. Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.cnn.gr/tech/story/121190/pseydeis-eidiseis-ealeipsi-toy-fainomenoy-me-texniti-noimosyni> [προσπελάστηκε 21-12-2018]